

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

เนื่องจากกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้เป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาแล้วว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ในชั้นของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงมีผู้เขียนตำรา บทความ และงานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากมาย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั่ว ๆ ไป หรือเน้นไปที่กิจกรรมเสริมหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาโดยเฉพาะนั้นยังไม่มี ผู้วิจัยขอสรุปแนวความเห็นและผลการวิจัยของวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั่ว ๆ ไป ดังนี้

ปี 2501 ราตรี ทิพย์โอสถ ได้ศึกษาเรื่อง " การจัดชุมนุมในโรงเรียนเด็กหัดครู " เพื่อสำรวจการจัดและดำเนินงานของโรงเรียนเด็กหัดครู ในจังหวัดพระนคร และธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนบางแห่งจัดกิจกรรมของชุมนุมต่าง ๆ ได้ดีมาก บางแห่งอยู่ในขั้นริเริ่ม ปัญหาในการจัดคือ ความพร้อม ในเรื่อง การเงิน อุปกรณ์ สถานที่ บุคลากร เช่นที่ปรึกษาของชุมนุม และให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนต้องทราบถึงจุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินงาน และประโยชน์ที่จะได้รับให้เสียก่อนจึงค่อยจัดกิจกรรม¹

¹ ราตรี ทิพย์โอสถ, " การจัดชุมนุมในโรงเรียนเด็กหัดครู " (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2501), บทคัดย่อ.

ปีต่อมา สมชัย หงษ์ทองคำ ได้สำรวจชมรมวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรี พบว่าชมรมวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนส่วนมากดำเนินงานมาแล้วประมาณปีเศษ กิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ดี และให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การดำเนินงานจะก้าวหน้ายิ่งขึ้นถ้าได้ปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก ส่งเสริมให้นักเรียนและครูช่วยกันวางแผนงาน ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองและบุคคลภายนอก เพื่อขอความช่วยเหลือในด้านการเงินและอื่น ๆ¹

004534

ในปี 2506 สุนทร โคตรบรรเทา ได้ศึกษาเรื่อง " การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครและธนบุรี " โดยสำรวจกิจกรรมที่จัด วิธีดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนสำรวจทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมของโรงเรียนด้วย ผลของการวิจัยพบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นส่วนใหญ่ ได้แก่สถานักเรียนและชุมนุมทางวิชาการ ชุมนุมที่จัดมากที่สุด คือชุมนุมวิทยาศาสตร์ รองลงมาคือชุมนุมภาษาไทย และชุมนุมภาษาอังกฤษ นอกนั้นพอสมควร การดำเนินงานของชุมนุมต่าง ๆ ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารมีอาจารย์เป็นที่ปรึกษา บางชุมนุมสมาชิกต้องเสียเงินเข้าเป็นสมาชิกการวางระเบียบต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ยังไม่รัดกุมนัก ปัญหาและอุปสรรคคือสมาชิกบางส่วนยังไม่สนใจเต็มที่ เพราะไม่ทราบจุดมุ่งหมาย และประโยชน์ที่จะได้รับ อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่ ได้ไม่เต็มที่ เพราะมีภาระด้านต่าง ๆ มาก เงินไม่เพียงพอ สถานที่ไม่อำนวย มีเวลาจำกัดและไม่แน่นอน จึงทำให้ไม่สะดวกแก่ครูและนักเรียนที่จะมาร่วมกิจกรรม²

¹ สมชัย หงษ์ทองคำ, " สสำรวจชมรมวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครและธนบุรี " (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2502), บทคัดย่อ.

² สุนทร โคตรบรรเทา, " การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครและธนบุรี " (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506), บทคัดย่อ.

ปีเดียวกันนี้ ทองสุข รัตนธวัชวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง " ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี " โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงการจัด ชนิดของการจัด ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนต่าง ๆ ที่จัดขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่สถานักเรียน และชุมนุมต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยชุมนุมทางวิชาการ ชุมนุมด้านการศึกษา การพักผ่อนหย่อนใจ การบันเทิงและสังคม ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมช่วยส่งเสริมความสามัคคี ความรับผิดชอบและความคิดริเริ่ม ให้ความสนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นให้ดีขึ้น ช่วยแก้ปัญหาและส่งเสริมความมีน้ำใจ เป็นนักกีฬา ปัญหาในการจัดกิจกรรมคือ ความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดกิจกรรมของนักเรียนไม่เพียงพอ ขาดความร่วมมือและความชำนาญ มีปัญหาด้านการเงิน เวลา สถานที่ และตัวบุคคล ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุน ขาดการแนะนำและวางแผนที่ดี การแบ่งงานไม่ทั่วถึง ไม่มีการวางแผนระยะยาว และไม่มีการบันทึกผลงานไว้¹

อีก 2 ปีต่อมา คือ พ.ศ. 2508 เบญจมาศ เพิ่มสุขศรี ได้ศึกษาและสำรวจทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครและธนบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตรพอสมควร นักเรียนต้องการที่จะจัดกิจกรรมเอง โดยให้ครูเป็นเพียงที่ปรึกษาเท่านั้น การดำเนินงานของกิจกรรมได้ผลดีไม่เท่าที่ควร ผู้วิจัยได้ขอเสนอแนะว่าควรให้นักเรียนดำเนินงานเอง เลือกกิจกรรมที่มีคุณค่า ให้

¹ ทองสุข รัตนธวัชวงศ์, " ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี " (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506). บทคัดย่อ.

ความรู้และตรงกับความต้องการของนักเรียน ทั้งให้ความสนุกสนาน ให้ออกศึกษานอกสถานที่บ้าง ควรจะมีเงินช่วยเหลือในการจัดกิจกรรม ควรเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายบ้าง ส่วนระยะเวลาการจัดและเงิน ควรให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน¹

ในปีเดียวกัน จิตบุญธรรม เฒ่าวัฒนา ได้สำรวจปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า วิธีสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โรงเรียนมีอุปกรณ์น้อยและไม่ทันสมัย ครูมีงานสอนมากเกินไป จึงไม่มีเวลาเตรียมการสอน นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอน ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า ครูควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากประมาณสัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง เช่นการจัดให้นักเรียนออกฝึกงานนอกสถานที่ จัดฉายภาพนิ่งหรือภาพยนตร์ประกอบการเรียน จัดแสดงละครเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาเชิญวิทยากรมาบรรยาย ครูและนักเรียนควรร่วมกันจัดชุมนุมสังคมศึกษาขึ้น ตลอดจนจัดให้มีการประเมินผลเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรด้วย²

ในค่านิยมของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น วณี ปัทมลิขิตสกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง " การสำรวจความสนใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย " ในปี พ.ศ. 2511 เพื่อที่จะสำรวจความสนใจ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

¹ เบ็ญจมาศ เพิ่มสุขศรี, " การสำรวจทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครและธนบุรีที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร " (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508). บทคัดย่อ.

² จิตบุญธรรม เฒ่าวัฒนา, " การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น " (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชา มัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508). บทคัดย่อ.

และความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ของนักเรียนในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ในด้านการเป็นสมาชิกชุมนุม การดำเนินงาน เวลา ความร่วมมือ และความต้องการ จากการรวมกิจกรรม ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ ผู้ที่สมควรจัดกิจกรรม ผลงานของ ชุมชนที่ได้นำไปแล้วรวมทั้งขอเสนอแนะต่างๆ ผลการวิจัยพบว่าการทำงานของชุมนุม นักเรียนจัดตั้งคณะกรรมการของชุมนุม และสมาชิกร่วมกันทำงาน มีครูหรืออาจารย์เป็นที่ปรึกษา การเข้าเป็นสมาชิกใดต่อมละ 1 ชุมชน และเลือกใดตามความสนใจ การดำเนินงานใดผลดี เพราะครูให้การสนับสนุนและร่วมมือกับนักเรียน เวลาที่จัด จัดหลัง เลิกเรียนสัปดาห์ละ 2 ครั้ง นักเรียนมีความเห็นว่าการยังขาดความชำนาญ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือพอสมควร และถ้าเข้าใจความมุ่งหมายคงให้การสนับสนุนร่วมมือดีกว่านี้ ปัญหาที่พบคือ เวลาที่จัด สถานที่ บางครั้งขาดความร่วมมือจากสมาชิก ผู้วิจัยเสนอแนะว่า ควรจัดกิจกรรมให้เป็นงานประจำ มีครูที่ปรึกษา และควรชี้แจงวัตถุประสงค์และ วิธีดำเนินงานให้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของทราบด้วย โรงเรียนควรเริ่มกิจกรรมแต่น้อยชนิด แล้ว จึงจัดมากขึ้น และในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรควรมีกิจกรรมในหลักสูตรควบคู่ไปด้วย เป็นที่ทราบแล้วว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรจะต้องส่งเสริมการเรียนในชั้นให้ ดีขึ้นด้วย จึงใ้ใครผู้สนใจศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับผลการเรียนของ นักเรียน เช่น

ในปี 2513 มุทธีวัลย์ วนิชจินดา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสัมพันธ์ ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาสังคมศึกษา กับผลสำเร็จในการเรียนวิชาสังคมศึกษาระดับ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร" ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา

¹ วนิช ภัทมลลิขิตสกุล "การสำรวจความสนใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511). บทคัดย่อ.

สังคมศึกษาที่ครูนิยมจัดส่วนมากได้แก่การให้นักเรียนติดตามความเคลื่อนไหวประจำวัน จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ จัดทำป้ายประกาศ และชาวสำคัญเกี่ยวกับสังคมศึกษา การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ และจากผลการวิจัย ยังพบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษามีผลต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา ควญ ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นใน โรงเรียน จัดหาอุปกรณ์ทางสื่อทัศนศึกษา ปรับปรุงห้องสมุด จัดตารางเรียนให้ยืดหยุ่น ได้ สนับสนุนการจัดชุมนุมต่าง ๆ ครูควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เอื้อแก่การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน ส่งเสริมความมั่นใจ และส่งเสริมให้นักเรียนรวมกิจกรรมกับทาง โรงเรียน หากครูปกครองมีความชำนาญ และมีความรักใคร่สมัครเป็นวิทยากร ในด้าน ตัวครูผู้สอนควรทำบันทึกรายงานผลงานประโยชน์ ข้อเสนอแนะ และขอควรปรับปรุงไว้ เป็นหลักฐานต่อไป ¹

ในปี 2514 พูนศิริ เจริญพันธ์ ได้วิจัยเกี่ยวกับความสนใจของนักเรียน ที่มติดอกกิจกรรมเสริมหลักสูตร ของนักเรียนโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นมี 2 ประเภทคือ การจัดสถานักเรียน และชุมนุมวิชาการ ต่าง ๆ สำหรับความสนใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมปรากฏว่า นักเรียนไม่ให้ความสนใจในการรวมกิจกรรมหลักสูตรเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้ริเริ่มในการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรได้แก่ อาจารย์หัวหน้าสายวิชา แทนที่จะเป็นอาจารย์ผู้สอนและ

¹ ยุทธวีวัลย์ วณิชจินดา, "ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาสังคมศึกษากับผลสำเร็จในการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใน จังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513). บทคัดย่อ.

นักเรียนรวมกันจัด ดังนั้นจึงปรากฏว่ามีนักเรียนหลายคนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของชุมนุมใด ๆ เลย นอกจากนั้นโรงเรียนยังไม่มีแผนงานและโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตร ไม่มีระเบียบข้อบังคับที่แน่นอน ปัญหาอีกอันหนึ่งคือ กิจกรรมเสริมหลักสูตรมักจะจัดในวันหยุด ซึ่งนักเรียนส่วนมากต้องการพักผ่อน และทำการบ้าน นักเรียนจึงเข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าที่ควรจะเป็น¹

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่กิจกรรมเสริมหลักสูตรช่วยได้มาก จึงมีผู้ทำการวิจัยกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาอยู่มาก ดังเช่นในปี 2516 จันทรพร พวงเจริญ ก็ได้ทำการวิจัยเรื่อง " กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่ากิจกรรมที่วิทยาลัยนิยมจัดคือกิจกรรมหมวดวิชา รองลงมาคือกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมนิยมจัดในวันหยุดราชการ และในวันสำคัญต่าง ๆ วัตถุประสงค์โดยการอภิปรายหรือชี้แจงในที่ประชุม อาจารย์ร้อยละ 64 เห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาช่วยส่งเสริมความสามารถของนักศึกษาในการเรียนมากขึ้น และนักศึกษาร้อยละ 89 เห็นว่าทำให้เข้าใจและจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น อุปสรรคในการจัดคือมีเวลาน้อย อาจารย์เห็นว่ากิจกรรมที่จัดนั้น ประสพผลสำเร็จแต่ยังต้องปรับปรุงอีกมาก ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะว่า กรมการฝึกหัดครูควรจัดให้มีศึกษานิเทศก์ และหนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมสังคมศึกษาโดยเฉพาะ และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหาร อาจารย์

¹ พูนศิริ เจริญพันธ์, " ความสนใจของนักเรียนโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร " (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514). บทคัดย่อ.

ควรทำความเข้าใจความมุ่งหมายและความสำคัญของกิจกรรมให้ดี และพร้อมที่จะสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมบรรลุผลยิ่งขึ้น นักศึกษาก็ควรให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง¹

เกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น สุภาพ สัตยานนท์ ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนสตรีวิทยา ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปีการศึกษา 2517 โดยศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 5 ผลปรากฏว่าประเภทของกิจกรรมที่จัดมีอยู่ 8 ประเภทคือ ชุมนุมวิชาการ ชุมนุมเกี่ยวกับการบริการสังคม นิทรรศการ การอภิปราย การศึกษานอกสถานที่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการประชุมสภานักเรียน และการทำหนังสือพิมพ์โรงเรียน อาจารย์ร่วมกับนักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกคนละ 3 ชุมนุม แต่มีบางคนไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลย เงินที่นำมาจัดกิจกรรมส่วนใหญ่ได้มาจากการจัดฉายภาพยนตร์ และขายหนังสือเป็นต้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมน่าสนใจพอสมควร ประโยชน์ที่ได้คือทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูกับนักเรียน ข้อบกพร่องคือ เวลาจัดมีน้อย นักเรียนไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกคน นักเรียนเสนอแนะว่าควรปรับปรุงกิจกรรมให้น่าสนใจยิ่งขึ้น ควรได้รับความร่วมมือและความคิดเห็นจากทุกฝ่าย ควรจัดกิจกรรมในวันหยุดหรือตามความเหมาะสม ควรแจ้งวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับ ควรเตรียมงบประมาณให้เพียงพอ²

¹ จันทพร พวงเจริญ, "กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516). บทคัดย่อ.

² สุภาพ สัตยานนท์, "ความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนสตรีวิทยาที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปีการศึกษา 2517" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517). บทคัดย่อ.

เกี่ยวกับเจตนาดีของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนนั้น นิตยา เปลื้องนุช ได้ทำการวิจัยไว้เมื่อปี พ.ศ. 2519 เรื่อง "เจตนาดีของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในภาคกลางที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน" ปรากฏผลวิจัยดังนี้ ประเภทของกิจกรรมที่จัดคือ กิจกรรมด้านกีฬา ศาสนา และสังคม ทั้งอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนมีเจตนาดีที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งต่างก็มีความเข้าใจ และตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมนักเรียน มีคณะกรรมการนักเรียนดำเนินงานร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาเงินที่ใช้จัดมาจากการหารายได้พิเศษ ค่าธรรมเนียมจากสมาชิก ระยะเวลาที่จัดไม่นานนอน มีการติดตามผลงานเป็นบางครั้ง ปัญหาที่พบมากที่สุดคือการเงิน สถานที่ และอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ครูที่ปรึกษาไม่มีเวลา ไม่ได้รับความร่วมมือจากครูและนักเรียนเท่าที่ควร นักเรียนไม่ค่อยแสดงออก และทำให้ผลการเรียนค่อยลง¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ นิตยา เปลื้องนุช, "เจตนาดีของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนรัฐบาลภาคกลางที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน "

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2519). บทคัดย่อ.

เอกสารและงานวิจัยต่างประเทศ

เอกสารต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีดังนี้

ในปี ค.ศ. 1931 เฟรดเวลล์ (Fretwell) ได้เขียนหนังสือชื่อ "Extra Curricular Activities in Secondary School" โดยให้ความเห็นว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมในหลักสูตรเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันอยู่มาก ถ้าเรากล่าวว่ากิจกรรมในหลักสูตรประกอบด้วยประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดขึ้น ก็ปรากฏว่ากิจกรรมในหลักสูตรกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะไม่แตกต่างกัน เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมในหลักสูตร และย้อนไปช่วยสร้างเสริมให้กิจกรรมในหลักสูตรดีขึ้น¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1938 แฮร์รี่ ซี แมคคาวน์ (Harry C. Mckown) ได้ให้ความเห็นไว้ในหนังสือชื่อ "Activities in Elementary School" ว่า "หลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ แม้ว่าวิธีการอุปกรณ์ และเครื่องมือในการจัดทำนั้นแตกต่างกัน แต่นักเรียน ครู อาจารย์ เป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน และพื้นฐานของการจัดการศึกษาก็อันเดียวกัน"²

1

Elbert K. Fertwell, Extra Curricular Activities in School, Houghton Mifflin Co., Boston, p. 4 - 5.

2

Harry C. Mckown, Activities in Elementary School (New York : McGraw - Hill Book Company, Inc., 1938), p. 4.

นักการศึกษาอีกท่านหนึ่งคือ ออดอล์ฟ อันราท (Adolph Unruh) ได้เขียนหนังสือชื่อ " School Activities " ไว้ในปี ค.ศ. 1949 โดยได้ให้ความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรว่า " ไม่ควรเน้นกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นกิจกรรมพิเศษนอกเหนือไปจากการสอน เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะสามารถให้ประสบการณ์ที่ดีที่สุดตามความต้องการของหลักสูตร ซึ่งเน้นการปรับตัวของนักเรียนชายหญิง ให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้กิจกรรมเสริมหลักสูตรยังสามารถให้บทเรียนอันมีคุณค่ายิ่งแก่ชีวิตควย " ¹

นักการศึกษาอีก 2 ท่านที่ผู้วิจัยได้ยึดแนวมาเป็น " แนวเหตุผลทฤษฎีที่สำคัญ " ในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ นาธาน เอส. เบลาท และ เฮอเบิร์ต เจ. เกลาสมายเออร์ (Nathan S. Blount and Herbert J. Klausmeier) โดยได้เขียนไว้ในหนังสือชื่อ " Teaching in Secondary School " เมื่อปี ค.ศ. 1968 ว่า " กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผลคุ้มค่ากับเวลา และสนองความต้องการของนักเรียนได้มากกว่าการเรียนการสอนธรรมดา ทั้งยังช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำ และรู้จักเคารพผู้อื่น ทำให้มีสุขภาพที่ดี มีความสุข มีทักษะในการใช้ชีวิตต่าง ๆ ของร่างกาย มีอารมณ์ที่มั่นคง รู้จักค่านิยมต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถสร้างสัมพันธภาพกับคนในวัยเดียวกันหรือกับผู้ใหญ่ได้ มีโอกาสรวมทำงานกับคนอันกว้างขวางขึ้น ทั้งเพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์ และสามารถที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข " ²

¹ Adolph Unruh, " Some Criteria for Evaluating a Program of Activities, " School Activities, " X I September, 1949), 1 : 3.

² Nathan S. Blount, and Hertbert J. Klausmeier, Teaching in Secondary School (New York : Harper and Row Publishers, 1969), p. 534, pp. 546 - 548.

นอกจากเอกสารที่กล่าวมาแล้ว ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเสริม
หลักสูตรดังนี้

ปี ค.ศ. 1952 ฮาโรลด์ เอฟ. บรีเนการ์ (Harold F. Brinegar)
ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมที่ต่อโรงเรียนของตนเอง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้
นักเรียนมากกว่า 1 ใน 3 ของทั้งหมดต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากกว่านี้ นักเรียน
จำนวนครึ่งหนึ่งกล่าวว่า นักเรียนทั้งหมดควรมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม และมีความเห็น
ว่ากิจกรรมทั้งหมดยกเว้นคาบกีฬา ควรจัดให้ในเวลาเรียน เพื่อนักเรียนจะได้มีโอกาส
เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1959 สกิลแมน (Skillman) ได้ทำการ
วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการ
ศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของญี่ปุ่น
3 โรงเรียน กิจกรรมนอกห้องเรียนที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ชนิด คือสภานักเรียน กรรมการ
โรงเรียน กรรมการห้องเรียน ชุมนุมทางการศึกษา ชุมนุมหนังสือพิมพ์ ละคร คนตรี และ
ชุมนุมผู้สนใจกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เข้าร่วม
กิจกรรม มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
คะแนนเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมกิจกรรมกับไม่เข้าร่วมกิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่
ระดับความเชื่อมั่น 5% ผลการศึกษาของผู้เข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนทั้ง 4 ชนิด
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตามชนิดของกิจกรรมที่นักเรียนกระทำ ที่ระดับความเชื่อมั่น 5%
ส่วนคะแนนเฉลี่ยของผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยมุ่งหวังว่าจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น กับคะแนน

1

Harold F. Brinegar, "The Measurement of Attitude
of High School Students Toward Their School," Thesis
Abstract, Series, (1952), : 49 - 54.

เฉลี่ยของผู้ที่เข้าร่วมโดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทางการเรียนแต่น้อยนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญในระดับความเชื่อมั่น 5 % และผลการเรียนของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนจะสูงกว่าผลการเรียนของที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรม¹

ในปี ค.ศ. 1960 ฮัมฟรีย์ (Humphrey) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรวมกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็ก จากครูและผู้บริหารโรงเรียนที่นิยมกัน ได้แก่ กิจกรรมด้านสังคม การท่องเที่ยว ศิลปะการอ่าน ทำานบ้าน การร้องเพลง การฝีมือ และงานอดิเรกอื่น ๆ ผลของการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่าเด็กของตนมีความสนใจในกิจกรรมนอกโรงเรียนกันมาก เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้เวลาค่อนข้างมาก เข้าร่วมกิจกรรมนอกโรงเรียน เช่น กิจกรรมการอ่าน หนังสือ ศิลปะ สังคม ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาน่า มักจะใช้เวลาดูโทรทัศน์ และร้องเพลง²

ในปีเดียวกันนี้ แรสเกน (Raskens) แห่งมหาวิทยาลัยรัฐไอโอวา ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของการให้ความร่วมมือในการเป็นผู้นำในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยว่ามีประโยชน์ต่อการดำเนินงานในชีวิตของเขา เมื่อออกจากมหาวิทยาลัย

1 John Harold Skillman, " A Study of Relationship Between Participation in Various Types of Extra Class Activities and Academic Performance in Three Private Japanese Secondary School, " Dissertation Abstract, 19 : 1958, February, 1959.

2 Robert D. Humphrey, " Thesis Abstract, " Series No. 16 School of Education, Indiana University, 125 - 135, 1960.

ไปแล้ว โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังศิษย์เก่าที่จบจากคณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัย
แห่งรัฐไอโอวา จำนวน 1622 คน มีผู้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา 896 คน โดยถาม
เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ ในชุมชน เกียรติและรางวัลที่ได้รับ ข้อมูลนี้นำมา
เปรียบเทียบตัวแปรต่าง ๆ เช่นหน้าที่ที่เคยรับผิดชอบในมหาวิทยาลัย หลักสูตร ขนาด
ของโรงเรียนมัธยมที่เคยเรียนมา คะแนนเฉลี่ยของผลการเรียนในมหาวิทยาลัย ผลจาก
การวิจัยพบว่า การให้ความร่วมมือในการเป็นผู้นำในมหาวิทยาลัย สามารถทำนาย
ความสำเร็จในการเป็นผู้นำในชุมชน ได้สูงกว่าการทำนายโดยใช้คะแนนจากผลของ
การเรียน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่า การเป็นผู้นำภายหลังออกจากมหาวิทยาลัยไป
แล้ว ไม่ได้เกี่ยวกับวิชาเอกที่เรียนมา หรือคะแนนจากผลของการเรียน มีผู้ตอบแบบ
สอบถามจำนวนมากให้ข้อสนับสนุนอย่างมั่นใจว่า คุณค่าของประสบการณ์ชีวิตที่โดยรวม
ในกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีความสำคัญที่สุดต่อการดำเนินชีวิตสืบต่อไป¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1969 ดูฮาน (Doohan) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตรในโรงเรียน เพื่อทราบโปรแกรมกิจกรรม ปัญหา และประเมินผลการ
จัดกิจกรรมของโรงเรียน 4 แห่งในรัฐเมน สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า
นักเรียนจำนวนมากต้องอาศัยรถรับส่งจากโรงเรียน และโรงเรียนจะจัดรถรับส่ง
นักเรียนที่สนใจรวมกิจกรรมหลังเลิกเรียนด้วย และพบว่าครูที่ปรึกษากิจกรรมไม่เพียงพอ
แต่ความสนใจของนักเรียนมีอย่างกว้างขวาง ครูทุกคนได้รับมอบหมายให้เป็นที่ปรึกษา
กิจกรรมอย่างน้อย คนละ 1 ชนิด ปัญหาเรื่องการติดต่อระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงาน

1

Ronald W. Raskens, " Relationship between Leadership
Participation in College and after College," " The Personnel
and Guidance Journal, Vol. 34 No.2 (October, 1960), pp. 110-114.

พบว่ามีความคิดเห็นกันเป็นทางการน้อย และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีรวดเร็ว ทำให้เกิดความไม่เข้าใจ ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็กวัยรุ่น นักเรียนบางคนมีภาระพิเศษทางบ้าน ไม่สามารถรวมกิจกรรมที่จัดได้ จึงต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมแบบยืดหยุ่น ซึ่งทางโรงเรียนก็ได้ปฏิบัติ โดยให้ช่วงเวลาเรียนเป็นเวลากฎบัตรเพื่อให้เด็กเหล่านั้นรวมกิจกรรมได้ นอกจากนี้นักเรียนบางคนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ เพราะต้องใช้เวลาก่อตั้งหมคศึกษาในชั้นเรียน จึงเหมือนกับถูกตัดขาดจากการรวมกิจกรรม ครูใหญ่ 3 โรงเรียนได้ตระหนักถึงปัญหานี้เป็นอย่างดี จึงได้พยายามปรับปรุงเวลาในการจัดกิจกรรมให้ทุกคนมีโอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้¹

ในปี ค.ศ. 1971 กิลบอลท์ (Guilbault) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบการจัดโปรแกรมเสริมหลักสูตร 3 ระดับของ Connecticut Middle School คือระดับ 6 - 7 - 8, 7 - 8 - 9 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมนักเรียนในชั้นปีที่ 6 - 7 - 8 ให้ได้ดียิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า มีกิจกรรมเพียง 23 ประเภทที่นักเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งกิจกรรมที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ก็มีไม่มากนัก การรวมกิจกรรมจะมีน้อยลงเนื่องจากผลการเรียนของนักเรียนไม่ดี นักเรียนไม่มีสิทธิ์เข้าร่วมกิจกรรมได้ นักเรียนระดับเกรด 6 - 7 - 8 และ 7 - 8 - 9 มีความสนใจด้านการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนน้อย

¹ Joseph Edward Doohan, " Current Practices and Problems in Student Activities in Four Main Public Secondary School, " Dissertation Abstracts, Vol. 29, No.7 (January, 1969), p. 2146 - A.

กว่าระดับเกรด 7 - 8 ส่วนนักเรียนระดับเกรด 6 - 7 - 8 สนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเห็นว่าน่าสนใจมากกว่าเด็กในระดับอื่น ๆ ที่นำมาเปรียบเทียบ¹

และต่อมาในปี ค.ศ. 1973 บาร์โทส (Bartos) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการให้นักศึกษาครมีประสบการณ์นอกสถานที่กับประสบการณ์ในชั้นเรียนวิชาการศึกษาใน West Virginia University โดยสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษา 487 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม พบว่าความเจริญงอกงามเป็นไปในทางบวกมากที่สุด เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกฝนทั้งทางภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน นอกจากนั้นยังแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมต่าง ๆ อาจจะเริ่มได้ตั้งแต่ระยะแรกในการฝึกฝนนักเรียนที่มุ่งเป็นครู ซึ่งจะทำให้ก้าวหน้าขึ้น หากจัดให้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสอดคล้องกัน และในการจัดโปรแกรม จะต้องจัดให้ต่อเนื่องกันตลอดระยะเวลาที่ฝึกฝนนักเรียนครู โดยให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสได้รับประสบการณ์เพื่อนำทฤษฎีไปปฏิบัติได้²

¹ Robert Origence Guilbault, "A Comparison of Student Activities Programs in Three Type of Connecticut Middle School," in Dissertation Abstracts International, Vol. 32, No.1 (July, 1971), P. 305 A.

² Robert Bryan Bartos, "A Study of Field Participation and Classroom Experience and Their Effects Upon the Perceptions of Prospective Teachers," Dissertation Abstracts, Vol. 33, No.7 (January, 1973), p. 324 - A.